

Status på virtuelt hegn til malkekvæg

Virtuelt hegn er et nyt værktøj til kvæg på græs, hvor virtuelle hegnsgrænser erstatter fysiske. Det kan gøre afgræsningssæsonen væsentligt lettere og øge køernes græsoptag.

Af Ann-Sofie K. Andreassen og Maja W. Bertelsen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Virtuelt hegn er en teknologi, der til en vis grad kan erstatte fysiske hegn. Teknologiens konkrete egenskaber varierer afhængigt af udbyder. Generelt gælder, at landbrugeren tegner indhegningen i en app, og koen udstyres med et halsbånd, der registrerer dens position via GPS. Nærmer koen sig den usynlige hegnsgrænse, får den først et lydsignal, der gradvist øges, når den nærmer sig hegnsgrænsen. Krydser koen grænsen, følger en elektrisk impuls. Kommer koen på den forkerte side, kan den frit gå tilbage uden at modtage signaler eller impulser. Teknologien bruges allerede i ekstensiv kvægproduktion, men er også interessant i økologiske malkekvægsbesætninger, hvor afgræsning er centralt og arbejdskrævende.

Man må bruge virtuelt hegn til kvæg, hvis man søger og får dispensation hos Fødevarestyrelsen.

Potentialerne er mange

En af de største gevinster ved virtuelt hegn er fleksibiliteten. Digitale hegnsgrænser gør det lettere at styre afgræsningen, især ved stribeafgræsning eller hyppige foldskift. Det gør det lettere at give køerne adgang til frisk græs dagligt, hvilket kan øge græsoptaget og grovfoderandelen i rationen. Samtidigt kan markarbejdet udføres, uden at hegn skal pilles ned og sættes op igen. Virtuelt hegn giver desuden mulighed for at overvåge køernes position, og baseret på aktivitetsdata får landbrugeren en alarm, hvis systemet registrerer bekymrende adfærd.

Hvad med dyrevelfærden?

De fleste studier peger på, at køer kan lære at

Foto: Inger Bertelsen

Angus ungtyr med NoFence halsbånd. NoFence er blot én af udbyderne af virtuelt hegn på det danske marked.

” Der er et stort potentiale i brug af virtuelt hegn, men det kræver tilpasning af management og grundig forståelse af muligheder og begrænsninger.

navigere i systemet uden at det går ud over deres velfærd. Der er dog ubesvarede spørgsmål – særligt i intensive græsningssystemer med mange køer. Indlæringsperioden er essentiel, og i store flokke kan det

være svært at sikre, at alle individer lærer at koble lyd- og elektrisk signal til den usynlige grænse, frem for blot at følge flokken. I dagligt management kan det være svært for køerne at forudsige grænsens placering, hvis man ofte flytter hegnslinjer eller placerer dem ukurant. Der er også forskel på køer. Nogle lærer hurtigt, andre langsommere, og de modtager måske derfor flere impulser. Der er behov for viden om implementering i praksis under mere intensive afgræsningsforhold.

Et værktøj – ikke en færdig løsning

Potentialet er stort, men teknologien kræver tilpasning af management og en grundig forståelse af de muligheder og begrænsninger, der ligger i systemet. Forskning og praktiske erfaringer bliver afgørende for at sikre, at virtuelt hegn kan bruges på en måde, der både styrker effektiviteten og fastholder det høje niveau af dyrevelfærd, som vi forventer af dansk, økologisk mælkeproduktion.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

VIRTUELT HEGN

- Brug af virtuelt hegn forudsætter dispensation fra Fødevarestyrelsen. Regn med en pris på ca. 2.500 kr./halsbånd + et årligt abonnement pr. halsbånd på ca. 300-400 kr.
- Systemer på markedet:
 - Monil – forhandles af Dalgas
 - NoFence
 - eShepherd – forhandles af Poda